

The needs of the elderly regarding public transportation in Khon Kaen Municipality

Kulsatri Mahachon^{1*} Benjathip Phutsai¹ Paweenuch Wansungnoen¹ and Suthipa Chaiyasiri¹

¹ Faculty of Humanities and Social Sciences, Khon Kaen University, Thailand

* Corresponding author. E-mail: Kunlasati.Ma@kkumail.com

ABSTRACT

The objectives of this research article are to study (1) public transportation welfare of the elderly in Khon Kaen Municipality, (2) problems in using public transportation services of the elderly in Khon Kaen Municipality, and (3) needs for the development of the transportation system. Public facilities for the elderly in Khon Kaen Municipality. This research is qualitative research. The target group is the elderly who use public transportation services in Khon Kaen Municipality, purposive sampling was used to select 15 samples. The instrument used in this research was an open-ended interview. This study analyzed content data and presented it descriptively. The research results found that private public transportation systems do not provide welfare for the elderly due to restrictions on the government's control of public transportation prices. This makes public transportation fares cheap and does not receive support for creating various welfare for the elderly. The problem of using public transportation for the elderly in Khon Kaen Municipality found that the current use of public transportation for the elderly does not provide services or facilities for the elderly, such as unclear symbols of public transportation, safety, and insufficient public transportation services, which makes it difficult for the elderly to use the services and cause confusion. The need for the development of public transportation for the elderly in Khon Kaen Municipality found that there must be development in the routes of public transportation services and the number of services, punctual service, increasing welfare to reduce travel costs for the elderly, developing public transportation to be air-conditioned, and making public transportation symbols more visible.

Keywords: Elderly Needs, Public Transportation, Khon Kaen Municipality

ความต้องการของผู้สูงอายุด้านขนส่งสาธารณะในเขตเทศบาลนครขอนแก่น

กุลสตรี มหaxon^{1*} เบญจทิพย์ พุฒชัย¹ ปวิณัฐ หวานสูงเนิน¹ และ สุทธิภา ไชยศิริ¹

¹ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประเทศไทย

* Corresponding author. E-mail: Kunlasati.Ma@kkumail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) สวัสดิการด้านขนส่งสาธารณะของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครขอนแก่น (2) ปัญหาการใช้บริการขนส่งสาธารณะของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครขอนแก่น และ (3) ความต้องการในการพัฒนาระบบขนส่งสาธารณะของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครขอนแก่น การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มเป้าหมายคือผู้สูงอายุที่ใช้บริการรถขนส่งสาธารณะในเขตเทศบาลนครขอนแก่น โดยใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสัมภาษณ์ปลายเปิด การศึกษานี้วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาและนำเสนอเชิงพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า ระบบขนส่งสาธารณะของภาคเอกชนไม่มีการจัดให้มีสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ เนื่องจากข้อจำกัดเกี่ยวกับการควบคุมราคาการใช้บริการรถขนส่งสาธารณะโดยภาครัฐ จึงทำให้ราคาค่าโดยสารของรถขนส่งสาธารณะมีราคาสูง และไม่ได้รับการสนับสนุนจากการสร้างสวัสดิการต่าง ๆ ให้กับการใช้บริการสำหรับผู้สูงอายุ ปัญหาการใช้บริการขนส่งสาธารณะของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครขอนแก่น พบว่า การใช้บริการรถขนส่งสาธารณะของผู้สูงอายุในปัจจุบันนั้นไม่มีบริการหรือสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการใช้บริการของผู้สูงอายุ เช่น ความไม่ชัดเจนของสัญลักษณ์ของรถขนส่งสาธารณะ ความปลอดภัย และการให้บริการของรถขนส่งสาธารณะที่ไม่เพียงพอ ทำให้ผู้สูงอายุเกิดการใช้บริการที่ค่อนข้างยาก และเกิดความสับสนจากการใช้บริการ ส่วนความต้องการในการพัฒนาระบบขนส่งสาธารณะของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครขอนแก่น พบว่า ต้องมีการพัฒนาด้านเส้นทางการให้บริการรถขนส่งสาธารณะและจำนวนการให้บริการที่เพิ่มขึ้น การให้บริการที่ตรงต่อเวลา การเพิ่มสวัสดิการลดค่าใช้จ่ายในการเดินทางสำหรับผู้สูงอายุ การพัฒนารถขนส่งสาธารณะให้เป็นรถปรับอากาศ และสัญลักษณ์ของรถขนส่งสาธารณะให้เห็นชัดเจนมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: ความต้องการของผู้สูงอายุ, ขนส่งสาธารณะ, เทศบาลนครขอนแก่น

© 2024 JSDP: Journal of Spatial Development and Policy

บทนำ

ในขณะที่ประชากรโลกกำลังเพิ่มช้าลง จำนวนและสัดส่วนของประชากรสูงอายุกลับเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็วในปี 2565 ทั่วทั้งโลกมีประชากรสูงอายุ (อายุ 60 ปีขึ้นไป) มากถึง 1,109 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 14 ของประชากรโลก 8,000 ล้านคน ส่วนในปี 2565 ประเทศไทยมีประชากรตามหลักฐานการทะเบียนราษฎรของกระทรวงมหาดไทย 66 ล้านคน ในจำนวนนี้มีประชากรสูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป 13 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 19 ของประชากรทั้งหมด ในขณะที่ประชากรไทยโดยรวมมีอัตราเพิ่มติดลบ (ประชากรลดลง) แต่ประชากรสูงอายุกลับกำลังเพิ่มขึ้นด้วยอัตราที่เร็วมาก ในอีก 20 ปีข้างหน้า ประชากรไทยจะลดลงจาก 66 ล้านคน เหลือเพียง 60 ล้านคน แต่ประชากรสูงอายุ (60 ปีขึ้นไป) จะเพิ่มจาก 13 ล้านคน เป็น 19 ล้านคน (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2566) ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของประชากรภายในประเทศ ประเทศไทยกำลังมีอายุสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้หลายภาคส่วนเริ่มหันมาให้ความสำคัญกับการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์เพื่อรองรับผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้นและพยายามเข้าถึงลักษณะพฤติกรรมความต้องการของผู้บริโภคกลุ่มนี้ เพื่อที่จะได้สามารถกำหนดกลยุทธ์และการสื่อสารทางการตลาดที่ตรงใจมากที่สุด (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย, 2560)

ทางภาครัฐมีการพัฒนาแผนกลยุทธ์และการพัฒนาในแต่ละภาคส่วนเพื่อผู้สูงอายุที่มีแนวโน้มจำนวนมากขึ้นในประเทศ โดยมีแผนสวัสดิการรองรับแก่ผู้สูงอายุที่มีแนวโน้มจำนวนมากขึ้น ได้แก่ การคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านการแพทย์และสาธารณสุข ด้านการศึกษา ด้านศาสนาและข้อมูลข่าวสาร ด้านการประกอบ

อาชีพ ฝึกอาชีพที่เหมาะสม ด้านการพัฒนาตนเอง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม การรวมกลุ่มในลักษณะเครือข่าย/ชุมชน ด้านการอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยในอาคาร สถานที่ ยานพาหนะ บริการสาธารณะอื่น และด้านการลดหย่อนค่าโดยสาร และการอำนวยความสะดวกในการเดินทาง เป็นต้น (กรมสวัสดิการผู้สูงอายุ, 2566)

เนื่องจากการที่จังหวัดขอนแก่นต้องการที่จะพัฒนาสวัสดิการต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาให้จังหวัดขอนแก่นเป็น Smart City ในหลาย ๆ ด้าน อาทิ ด้านสาธารณสุข ด้านการศึกษา รวมไปถึงด้านที่โครงการ Smart City ให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก คือ ด้านขนส่งสาธารณะ (วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2562) เพื่อให้มีการเดินทางที่สะดวก จึงมีระบบขนส่งสาธารณะ โดยเฉพาะ Khon Kaen City Bus ที่เป็นรถโดยสารสาธารณะอัจฉริยะ (วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2562) และระบบขนส่งสาธารณะทั่วไป อาทิ สนามบิน รถสองแถว ชัตเตอร์บัส รถทัวร์ และรถไฟทางคู่ ซึ่งระบบขนส่งสาธารณะดังกล่าวเป็นหนึ่งในสิ่งที่รัฐสามารถให้สวัสดิการการคุ้มครอง การส่งเสริม และสนับสนุนให้แก่ผู้สูงอายุ หากแต่สวัสดิการสังคมที่รัฐจัดให้กับผู้สูงอายุยังไม่เพียงพอกับความต้องการของผู้สูงอายุ ไม่สามารถตอบสนองปัญหาได้อย่างแท้จริงและไม่ครอบคลุมผู้สูงอายุได้ทั้งหมด (สุดารัตน์ สุดสมบูรณ์, 2557) และจากผลการวิจัย เรื่อง แนวทางการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น พบว่า ผู้สูงอายุมีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาการจัดสวัสดิการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด (กวิน วันวิเวก และธนพรรณ ธาณี, 2551) ซึ่งการที่สวัสดิการไม่ตอบสนองความต้องการแก่ผู้สูงอายุ อาจส่งผลกระทบต่อทั้งด้านร่างกายและจิตใจ อาทิ การที่ระบบขนส่งมีความล่าช้า ส่งผลให้ผู้สูงอายุต้องนั่งรถโดยสารเป็นเวลานานส่งผลต่อสุขภาพร่างกาย ดังนั้น การที่สวัสดิการที่รัฐจัดให้ไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชนนั้น ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับสวัสดิการที่ทางภาครัฐรัฐได้มีการจัดไว้ให้ผู้สูงอายุ ปัญหาในสวัสดิการ และความต้องการของผู้สูงอายุที่ได้รับจากสวัสดิการดังกล่าว โดยมีกรณีศึกษาคือสวัสดิการด้านขนส่งสาธารณะ ซึ่งจะทำให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาระบบขนส่งสาธารณะในเขตเทศบาลนครขอนแก่น และสะท้อนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบถึงปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุด้านการใช้รถโดยสารในเขตเทศบาลนครขอนแก่น เพื่อพัฒนาระบบขนส่งโดยสารสำหรับผู้สูงอายุต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสวัสดิการด้านขนส่งสาธารณะของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครขอนแก่น
2. เพื่อศึกษาปัญหาการใช้บริการขนส่งสาธารณะของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครขอนแก่น
3. เพื่อศึกษาความต้องการในการพัฒนาระบบขนส่งสาธารณะของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครขอนแก่น

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้สูงอายุที่ใช้บริการรถขนส่งสาธารณะในเขตเทศบาลนครขอนแก่น โดยใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 15 คน มีเกณฑ์การคัดเลือกดังต่อไปนี้ 1) เป็นผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเทศบาลนครขอนแก่น 2) เป็นผู้สูงอายุที่มีประสบการณ์การใช้รถขนส่งสาธารณะจำนวน 10 ครั้งต่อสัปดาห์ขึ้นไป และ 3) สามารถสื่อสารภาษาไทยได้ดีและยินดีให้ข้อมูล

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ปลายเปิด ซึ่งได้รับการพัฒนามาจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ประกอบไปด้วย ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ส่วนที่ 2 สวัสดิการด้านขนส่งสาธารณะ การใช้บริการขนส่งสาธารณะ และความต้องการในการพัฒนาระบบขนส่งสาธารณะของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครขอนแก่น และส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

แนวทางการสัมภาษณ์แบบปลายเปิด โดยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย ความเหมาะสมในการเก็บข้อมูลและภาษาที่ใช้ โดยเครื่องมือที่ใช้สำหรับเก็บ

รวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการ โดยนำประเด็นข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลมาเป็นประเด็นในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อค้นหาประเด็นปัญหาหรือความต้องการที่สอดคล้อง

การสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ มีขั้นตอนดังนี้

1) นำแนวคิดทฤษฎี จากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมมาพิจารณาการสร้างแนวทางการสัมภาษณ์เชิงโครงสร้าง

2) สร้างเครื่องมือและจัดพิมพ์แนวทางการสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ และนำไปเก็บข้อมูล

3) นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกมาวิเคราะห์ โดยใช้เทคนิคในการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technic)

4) นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์สรุปข้อมูลต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

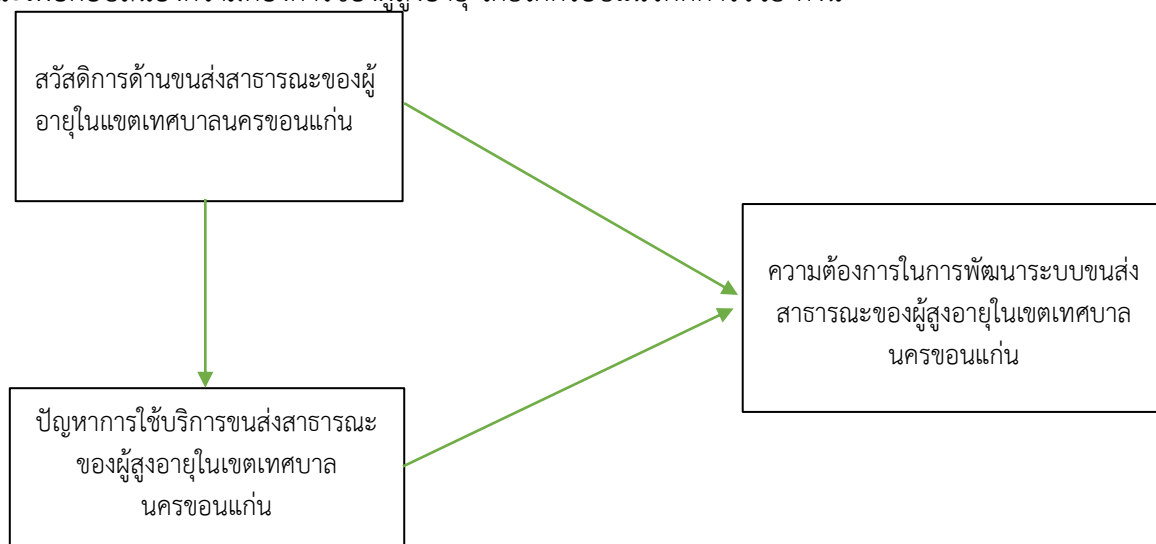
การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบทฤษฎีได้ศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หนังสือ บทความวิชาการ งานวิจัย ตำรา และวารสารต่าง ๆ หลังจากนั้นได้ลงพื้นที่เก็บข้อมูลแบบปฐมภูมิ ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) คือ ผู้สูงอายุที่ใช้รถเข็นส่งสาธารณะ จำนวน 15 คน นอกจากนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non- Participatory Observation)

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการวิเคราะห์แบบการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ซึ่งได้จากการศึกษาเอกสาร (Documentary) การสังเกตการณ์อย่างไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation) และการสัมภาษณ์ แล้วนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์และนำเสนอเชิงพรรณนา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สรุปผลจากการค้นคว้าผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้นำเอา แนวความคิดทฤษฎี ที่เกี่ยวกับการพัฒนาระบบขนส่งสาธารณะเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุ โดยได้กรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. สวัสดิการด้านขนส่งสาธารณะของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครขอนแก่น

สวัสดิการระบบขนส่งสาธารณะที่จังหวัดขอนแก่นให้การสนับสนุนผู้สูงอายุ โดยเฉพาะที่เป็นของจังหวัดเอง จากการศึกษาเอกสารต่าง ๆ ไม่พบสวัสดิการที่จัดตั้งขึ้นเพื่อผู้สูงอายุในจังหวัดขอนแก่น แต่จังหวัดขอนแก่นมีรัฐสวัสดิส่วนกลาง ตามกฎหมายที่คอยช่วยเหลือผู้สูงอายุทางด้านระบบขนส่งสาธารณะ 3 ประเภท ได้แก่ 1) รถทัวร์ (บริษัท ขนส่ง จำกัด : บขส.) จะได้รับส่วนลดร้อยละ 50 ของราคาค่าโดยสารที่ใช้บริการ (ลดเฉพาะค่าโดยสาร ไม่ลดค่าธรรมเนียม) จัดที่นั่งพักผ่อน และห้องสุขา 2) เครื่องบิน สายการบินบางกอกแอร์เวย์ จะได้รับส่วนลดร้อยละ 10 จากราคาบัตรโดยสารราคาปกติสำหรับทุกเส้นทางการบินทั้งภายในและระหว่างประเทศ โดยไม่ต้องรอการจัดรายการส่งเสริมการขาย และบริการรถขึ้นวีลแชร์ สายการบินไทย จะได้รับลดหย่อนค่าโดยสารเครื่องบินในเส้นทางบินภายในประเทศ (ชั้นธุรกิจลดร้อยละ 15 และในชั้นประหยัด วันจันทร์-พฤหัสบดี ลดร้อยละ 35 ส่วนวันศุกร์-อาทิตย์ ลดร้อยละ 30) และได้ขึ้นเครื่องเป็นอันดับแรก บริการรถขึ้นวีลแชร์และพนักงานที่พร้อมอำนวยความสะดวก 3) รถไฟ จะได้รับสิทธิโดยสารครึ่งราคา ระหว่างวันที่ 1 มิถุนายน-30 กันยายน ของทุกปีเท่านั้น (กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2563) ซึ่งสวัสดิการระบบขนส่งสาธารณะที่จังหวัดขอนแก่นมิให้ผู้สูงอายุเป็นสวัสดิการของภาครัฐที่กำหนดขึ้น เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่การใช้บริการของผู้สูงอายุ

สวัสดิการระบบขนส่งสาธารณะของภาคเอกชน ไม่ว่าจะเป็น Khon Kaen City Bus ชัตเตอร์บัส และรถสองแถวทุกสาย ไม่ได้มีการจัดสวัสดิการการใช้บริการรถขนส่งสาธารณะให้แก่ผู้สูงอายุ และไม่ได้มีการอำนวยความสะดวกใด ๆ แก่ผู้สูงอายุ ทำให้ผู้สูงอายุไม่ได้รับสิทธิความเท่าเทียมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560, 2560 หมวด 3 มาตรา 27 วรรค 4 และ หมวด 5 มาตรา 71 วรรค 3 ที่กล่าวว่า รัฐพึงให้ความช่วยเหลือเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ยากไร้ และผู้ด้อยโอกาส ให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ และมีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกับประชาชนรายอื่น ๆ แต่จากการศึกษาพบว่า สวัสดิการที่ภาคเอกชนในจังหวัดขอนแก่นจัดตั้งนั้นไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าว ซึ่งมีผลมาจากการที่ข้อจำกัดเกี่ยวกับการควบคุมราคาการใช้บริการรถขนส่งสาธารณะโดยภาครัฐ จึงทำให้ราคาค่าโดยสารของรถขนส่งสาธารณะมีราคาถูก และไม่สามารถขึ้นราคาได้ เนื่องจากทางภาครัฐต้องการควบคุมราคาโดยสารตามพระราชบัญญัติ การขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 38 ว่าด้วยเรื่อง ห้ามมิให้ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่ง เพิ่ม ลดหรือยกเว้นค่าขนส่งหรือค่าบริการอย่างอื่นในการขนส่ง เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการ ทำให้ไม่สามารถเพิ่มราคาค่าโดยสารตามราคาน้ำมันที่เพิ่มขึ้น จึงต้องลดรอบเดินรถ และไม่สามารถจัดตั้งสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุได้

2. ปัญหาการใช้บริการขนส่งสาธารณะของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครขอนแก่น

จากการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุที่ใช้บริการขนส่งสาธารณะในเขตเทศบาลนครขอนแก่น พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ใช้บริการรถขนส่งสาธารณะ เนื่องจากรถขนส่งสาธารณะสะดวกต่อการเดินทางและผู้สูงอายุไม่มีรถส่วนตัวหรือขับรถไม่เป็น จึงใช้บริการรถขนส่งสาธารณะที่มีเส้นทางในการเดินทางที่หลากหลายเส้นทาง ผู้สูงอายุสามารถเดินทางไปพบแพทย์ที่โรงพยาบาล เดินทางไปขายของที่ตลาด หรือเดินทางไปทำธุระได้ จากการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุที่ใช้บริการรถขนส่งสาธารณะพบปัญหา ดังต่อไปนี้

2.1 ปัญหาการขนส่งสาธารณะให้บริการไม่ตรงต่อเวลา โดยมีสาเหตุมาจากราคาน้ำมันมีราคาสูง และจำนวนผู้ใช้น้อย จึงทำให้ผู้ขับรถขนส่งสาธารณะลดจำนวนรอบในการให้บริการลง หรือออกรถเมื่อมีผู้โดยสารในรถเท่านั้น จึงทำให้รถขนส่งสาธารณะบริการไม่ตรงตามตารางเวลา

คุณเอ (นามสมมติ) อายุ 60 ปี อาชีพ แม่บ้าน ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า “เวลารถขนส่งนานเกินไป อยากจะให้รถขนส่งมาให้เร็วกว่าเดิม”

คุณบี (นามสมมติ) อายุ 66 ปี อาชีพ แม่บ้าน ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า “รถขนส่งนานเกินไป และไม่สะดวกเวลากลับบ้าน อยากให้มาเร็วกว่านี้”

2.2 ปัญหาจุดจอดรถรับผู้โดยสารไม่ชัดเจน ส่งผลให้ผู้ใช้บริการบางส่วนไม่สามารถเข้าถึงการใช้รถขนส่งสาธารณะได้ และผู้สูงอายุที่อาจมีปัญหาด้านสายตา ไม่สามารถมองเห็นจุดจอด พร้อมทั้งป้ายที่มีความทรุดโทรม ทำให้ไม่สามารถระบุการเดินรถในแต่ละรอบได้ และป้ายไม่มีการปรับเปลี่ยนตามตารางที่เปลี่ยนไปในปัจจุบัน

คุณซี (นามสมมติ) อายุ 64 ปี อาชีพ ค้าขาย ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า “การขับซีไปมา ไปทางไหนก็บอกไม่ชัดเจน ว่าคันไหนไปทางไหน ลงไหนได้บ้าง”

คุณดี (นามสมมติ) อายุ 62 ปี อาชีพ ค้าขาย ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า “ป้ายบอกที่จะลงไม่ชัดเจน ไม่มีป้าย บางครั้งก็มองไม่เห็นเพราะป้ายมันจาง”

2.3 ปัญหาการขับรถเร็วเกินความจำเป็น ทำให้ส่งผลอันตรายต่อผู้ใช้รถใช้ถนนรอบข้าง และผู้โดยสารเกิดความวิตกกังวล โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่มีโรคประจำตัว

คุณอี (นามสมมติ) อายุ 63 ปี อาชีพ รับจ้างทั่วไป ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า “ขับรถเร็วเกินไป กลัวเกิดอันตราย”

คุณเอฟ (นามสมมติ) อายุ 63 ปี อาชีพ รับจ้างทั่วไป ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า “ขับรถเร็วเกินความจำเป็น บางทีก็กลัวว่าจะเกิดอุบัติเหตุ”

2.4 ปัญหาการขนส่งสาธารณะในปัจจุบันให้บริการยากขึ้นจากในอดีต เนื่องจากรถขนส่งสาธารณะในปัจจุบันมีทั้งเลขของรถและสีของรถที่เหมือนกัน จึงทำให้เกิดความสับสนในการใช้บริการของผู้สูงอายุ

คุณจี (นามสมมติ) อายุ 70 ปี อาชีพ ค้าขาย ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า “เดี๋ยวนี้ไม่ค่อยได้ใช้แล้ว เพราะสมัยนี้รถขนส่งมันขึ้นยาก สีก็เหมือนเลขยังเหมือนกันอีก”

คุณเอช (นามสมมติ) อายุ 64 ปี อาชีพ ค้าขาย ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า “เมื่อก่อนเคยขึ้นรถสีนี้เบอร์นี้ แต่พอมาเดี๋ยวนี้สีกับเบอร์มันไม่ตรงกับเมื่อก่อน เลยสับสนเวลาจะขึ้น”

2.5 ปัญหาการจราจรติดขัด เนื่องจากผู้สูงอายุส่วนใหญ่จะใช้รถขนส่งสาธารณะในช่องเวลาเช้าเป็นจำนวนมาก เพื่อออกไปทำธุระส่วนตัว ไปตรวจร่างกายที่โรงพยาบาล หรือออกมาซื้อของที่ตลาดเป็นประจำซึ่งเป็นเวลาเดียวกันกับที่นักเรียนเดินทางออกจากบ้านเพื่อไปโรงเรียน หรือคนวัยทำงานที่กำลังออกจากบ้านไปทำงาน ทำให้รถจำนวนมากมุ่งหน้าเข้าไปในเขตเทศบาลนครขอนแก่น จึงทำให้ช่วงเช้าของแต่ละวันเกิดการจราจรจะติดขัดเป็นเวลานาน

คุณไอ (นามสมมติ) อายุ 75 ปี อาชีพ ค้าขาย ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า “เวลาเช้ากับเย็นรถจะติดมากเพราะมีนักเรียนเยอะ แต่ถ้าตอนกลางวันรถไม่ค่อยติดมาก”

2.6 ปัญหาของผู้สูงอายุที่ใช้บริการรถสาธารณะแล้วมีอาการปวดเมื่อยตามร่างกาย เนื่องจากรอบรถที่มีจำนวนน้อยและสถานที่จอดรถไม่มีที่ให้นั่งรอ และผู้โดยสารมีจำนวนมากทำให้ผู้สูงอายุบางส่วนต้องโดยสารรถยืนแทนการโดยสารรถนั่งในช่วงเดินทางที่ใช้เวลานาน

คุณเจ (นามสมมติ) อายุ 64 ปี อาชีพ เกษตรกร ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า “เวลาขึ้นรถแล้วจะมีอาการปวดขา เพราะต้องยืนบ่อย”

คุณเค (นามสมมติ) อายุ 61 ปี อาชีพ หมอนวด ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า “เวลาขึ้นรถนาน ๆ แล้วมันปวดเมื่อยร่างกาย”

3. ความต้องการในการพัฒนาระบบขนส่งสาธารณะของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครขอนแก่น

จากการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุที่ใช้บริการขนส่งสาธารณะในเขตเทศบาลนครขอนแก่น พบว่า จากปัญหาในด้านต่าง ๆ อาทิ ปัญหาด้านสุขภาพ และปัญหาด้านระบบขนส่งสาธารณะ ที่ส่งผลกระทบต่อผู้สูงอายุในการใช้บริการรถขนส่งสาธารณะ จากการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุที่ใช้บริการรถขนส่งสาธารณะมีความต้องการให้ระบบขนส่งสาธารณะมีการพัฒนาดังต่อไปนี้

3.1 เนื่องจากเส้นทางการให้บริการของรถขนส่งสาธารณะไม่ครอบคลุม เส้นทางการใช้งานของผู้สูงอายุ อันเนื่องมากราคาน้ำมันเพิ่มขึ้นสูง จึงทำให้การให้บริการของรถขนส่งสาธารณะมีจำนวนรอบที่น้อยลง และยกเลิกเส้นทางที่มีผู้โดยสารน้อยไม่คุ้มทุน จึงทำให้ผู้โดยสารกลุ่มดังกล่าวไม่สามารถเดินทางด้วยรถขนส่งสาธารณะได้ตามเดิม ดังนั้นแล้ว จึงต้องการให้

รถขนส่งสาธารณะเพิ่มเส้นทางการให้บริการในเส้นทางต่าง ๆ อย่างทั่วถึง เช่น การเพิ่มเส้นทางการให้บริการในพื้นที่ที่ไกลออกไปจากตัวเมืองหรือรถโดยสารบางคันที่ยกเลิกการให้บริการไปแล้วอาจจะกลับมาให้บริการเช่นเดิม

คุณโอ (นามสมมติ) อายุ 75 ปี อาชีพ รับจ้างทั่วไป ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า “บางเส้นก็ไม่วิ่ง อยากให้วิ่งให้มันทั่วถึง อย่างเมื่อก่อนที่รถสาย 16 เคยวิ่งเดี๋ยวนี้อันนี้ก็ไม่วิ่งแล้ว”

คุณแอล (นามสมมติ) อายุ 64 ปี อาชีพ ค้าขาย ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า “อยากให้วิ่งให้มันครอบคลุมอย่างบางที่จะไปไหนมันก็ไม่ผ่าน”

3.2 เนื่องจากการที่ภาครัฐมีนโยบายเกื้อหนุนอายุที่ 60 ปี ทำให้ผู้สูงอายุกลายเป็นบุคคลว่างงาน และไม่มีรายรับดังเช่นอดีต ดังนั้น ผู้สูงอายุที่ไม่มีเงินเก็บ จึงต้องการให้มีการจัดการเกี่ยวกับสวัสดิการเกี่ยวกับการลดหย่อนค่าโดยสาร เพื่อเป็นการช่วยเหลือและลดทอนรายจ่ายด้านการเดินทางของผู้สูงอายุ

คุณเอ็ม (นามสมมติ) อายุ 60 ปี อาชีพ หมอนวด ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า “อยากให้ปรับปรุงให้ผู้สูงอายุไม่ต้องเสียค่าโดยสาร”

3.3 เนื่องจากจังหวัดขอนแก่นมีสภาพอากาศแปรปรวนเมื่อฤดูร้อนก็มีสภาพอากาศค่อนข้างร้อนจัด จึงทำให้เกิดอุปสรรคต่อการเดินทางของผู้สูงอายุ อาทิ ผู้สูงอายุที่มีปัญหาด้านสุขภาพ อาจเป็นลมหมดสติบนรถขนส่งสาธารณะที่ใช้เวลาเดินทางนานเนื่องจากการจราจรที่ติดขัด หรืออาจเกิดอาการหงุดหงิดเนื่องจากอากาศที่ร้อน รวมถึงปัญหาสุขภาพของผู้สูงอายุ จึงต้องการให้มีการพัฒนาหรือปรับเปลี่ยนรถขนส่งสาธารณะในปัจจุบันให้เป็นรถปรับอากาศที่สามารถกันแดดและสามารถลดอาการหงุดหงิดเนื่องจากการอากาศร้อนได้ เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถเดินทางด้วยรถขนส่งสาธารณะอย่างปลอดภัยทั้งด้านสุขภาพและด้านจิตใจ

คุณบี (นามสมมติ) อายุ 66 ปี อาชีพ แม่บ้าน ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า “อยากให้เปลี่ยนเป็นรถปรับอากาศ”

3.4 เนื่องจากผู้สูงอายุประสบปัญหาสุขภาพสลายตาจากอายุที่เพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้มีปัญหาด้านการอ่านหนังสือและการสื่อสาร เช่น การมองตัวหนังสือบนป้ายบอกสายทางการเดินทาง ทำให้ยากต่อการแยกสายการให้บริการของรถขนส่งสาธารณะ จึงต้องการให้รถขนส่งสาธารณะบอกเส้นทางการเดินทางด้วยเลขของรถและสีของรถขนส่งสาธารณะที่ชัดเจนขึ้นเพื่อความสะดวกในการใช้บริการขนส่งสาธารณะของผู้สูงอายุ

คุณจี (นามสมมติ) อายุ 70 ปี อาชีพ ค้าขาย ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า “อยากจะทำให้ขนส่งมีการเปลี่ยนเบอร์รถกับสีรถให้สามารถแยกออกได้ง่าย ๆ ”

คุณซี (นามสมมติ) อายุ 64 ปี อาชีพ ค้าขาย ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า “อยากให้มีความชัดเจนในการรับส่งของรถ”

3.5 เนื่องจากความต้องการด้านการเดินทางของผู้สูงอายุมีเพิ่มมากขึ้น รวมไปถึงปัญหาสุขภาพของผู้สูงอายุ การรอรถโดยสารมีเวลานาน เนื่องจากจำนวนรอบในการเดินทางน้อย จึงต้องการให้รถขนส่งสาธารณะมีการเพิ่มจำนวนรอบในการให้บริการเพิ่มมากขึ้น และให้บริการตรงต่อเวลา เพื่อให้เกิดความสะดวกและรวดเร็วต่อการใช้บริการรถขนส่งสาธารณะของผู้สูงอายุ

คุณเค (นามสมมติ) อายุ 61 ปี อาชีพ หมอนวด ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า “ต้องการให้พัฒนาให้เหมือนเก่า ให้รถวิ่งบ่อยขึ้นจะได้ไม่ต้องรอนาน”

คุณเอ็น (นามสมมติ) อายุ 74 ปี อาชีพ แม่บ้าน ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า “ต้องการให้รถมาเร็วกว่านี้จะได้กลับบ้าน”

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาทางด้านสวัสดิการ ปัญหา และความต้องการทางขนส่งสาธารณะของผู้สูงอายุ พบว่า ไม่ได้มีการจัดให้มีสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุโดยเฉพาะ แต่มีตามสวัสดิการรัฐส่วนกลาง และภาคเอกชนไม่สามารถให้สวัสดิการด้านขนส่งได้ เนื่องจากอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐตามพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 จึงไม่สามารถจัดตั้งสวัสดิการได้ตามอำเภอใจ ต้องมีการยื่นหนังสือขออนุญาต หรือได้รับคำสั่งจากรัฐก่อน ส่วนปัญหาในระบบขนส่งสาธารณะที่ส่งผลกระทบต่อผู้สูงอายุ มีปัญหาจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นปัญหารถขนส่งสาธารณะออกให้บริการไม่ตรงเวลา มีจุดจอดรับผู้โดยสารที่ไม่ชัดเจน รถขนส่งสาธารณะให้บริการไม่เพียงพอต่อการใช้งานของผู้ใช้บริการ ทำให้การใช้งานรถขนส่งสาธารณะในแต่ละรอบมีผู้ใช้บริการจำนวนมาก ซึ่งพบว่า ผลการวิจัยสอดคล้องกับวิจัยของ รชยา พรหมวงศ์ และปัทมพร วงศ์วิริยะ (2563) ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการเดินทางของผู้สูงอายุในเมืองขอนแก่น ในเรื่องปัญหาที่พบในปัจจุบัน คือการวางแผนการขนส่งสาธารณะในพื้นที่เมืองขอนแก่นยังไม่ดีพอ ทำให้การเดินทางยากลำบาก และรถขนส่งสาธารณะบางคันขับเร็วเกินความจำเป็น สัญลักษณ์ของรถขนส่งสาธารณะมีความไม่ชัดเจน ผู้สูงอายุบางส่วนต้องยืนแน่นการนั่งในช่วงเดินทางที่ใช้เวลานาน จนอาจจะก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพตามมาภายหลัง ซึ่งพบว่า ผลการศึกษายังสอดคล้องกับ วิโรจน์ เจริญลักษณ์ และเกศปกรณ์ แสงเงิน (2561) ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาบริการขนส่งสำหรับผู้สูงอายุในเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ในด้านปัญหาที่เกิดขึ้นในการเดินทางของผู้สูงอายุมีทั้งเกิดขึ้นจากภายในและภายนอก มาตรฐานการขนส่งระบบขนส่งสาธารณะที่ไม่มีรูปแบบในการสนับสนุนผู้สูงอายุ ทำให้ผู้สูงอายุไม่สามารถเดินทางคนเดียวได้อย่างสะดวก ระบบขนส่งสาธารณะที่ไม่ครอบคลุมเส้นทางทั้งเมือง สุดท้ายความต้องการทางด้านขนส่งสาธารณะ มีความต้องการให้พัฒนาระบบขนส่งสาธารณะเพื่อให้เกิดความสะดวกต่อการเดินทาง โดยมีความต้องการในการพัฒนาดังต่อไปนี้ การเพิ่มเส้นทางให้บริการรถขนส่งสาธารณะ การเพิ่มสวัสดิการลดค่าใช้จ่ายในการเดินทางหรือผู้สูงอายุ การพัฒนาหรือปรับเปลี่ยนรถขนส่งสาธารณะให้เป็นรถปรับอากาศ การปรับเปลี่ยนการแสดงสัญลักษณ์ของรถขนส่งสาธารณะให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น และการเพิ่มจำนวนการให้บริการรถขนส่งสาธารณะและการให้บริการที่ตรงต่อเวลา

องค์ความรู้ใหม่

จากผลการศึกษา พบว่า ไม่ได้มีการจัดให้มีสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุโดยเฉพาะ แต่ตามสวัสดิการรัฐส่วนกลาง และภาคเอกชนไม่สามารถให้สวัสดิการด้านขนส่งได้ เนื่องจากอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐตามพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 ฉะนั้นผลการศึกษานี้ ทำให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนารถโดยสารสาธารณะในเขตเทศบาลนครขอนแก่น และสะท้อนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบถึงปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุด้านการใช้รถโดยสารในเขตเทศบาลนครขอนแก่น เพื่อพัฒนาระบบขนส่งโดยสารสำหรับผู้สูงอายุต่อไป

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์การศึกษาสวัสดิการด้านขนส่งสาธารณะของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครขอนแก่น พบว่า ระบบขนส่งสาธารณะของภาครัฐไม่ได้มีการจัดให้มีสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุโดยเฉพาะ แต่มีตามสวัสดิการรัฐส่วนกลาง เพื่อช่วยเหลือและบริการให้แก่ผู้สูงอายุ ทั้งรถทัวร์ (บริษัท ขนส่ง จำกัด : บขส.) เครื่องบิน และรถไฟ ผู้สูงอายุที่ใช้บริการรถขนส่งสาธารณะจะได้รับสวัสดิการเป็นส่วนลดของราคาบัตรโดยสาร และมีบริการรถเข็นวีลแชร์ สำหรับผู้สูงอายุที่ไม่สามารถเดินทางหรือเคลื่อนไหวด้วยตนเองได้สะดวก

ระบบขนส่งสาธารณะของภาคเอกชนไม่มีการจัดให้มีสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ เนื่องจากข้อจำกัดเกี่ยวกับการควบคุมราคาการใช้บริการรถขนส่งสาธารณะโดยภาครัฐ จึงทำให้ราคาค่าโดยสารของรถขนส่งสาธารณะมีราคาสูง และไม่ได้รับการสนับสนุนจากการสร้างสวัสดิการต่าง ๆ ให้กับการใช้บริการสำหรับผู้สูงอายุ

จากการวิเคราะห์ของการศึกษาปัญหาการใช้บริการขนส่งสาธารณะของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครขอนแก่น พบว่า จากการศึกษาสวัสดิการที่มีภายในจังหวัดขอนแก่น การใช้บริการรถขนส่งสาธารณะของผู้สูงอายุในปัจจุบันนั้น ไม่มีบริการหรือสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการใช้บริการของผู้สูงอายุ มีปัญหาในหลากหลายด้าน เช่น ความไม่ชัดเจนของสัญลักษณ์

ของรถขนส่งสาธารณะ ความปลอดภัย และรถขนส่งสาธารณะที่ไม่เพียงพอ ผู้สูงอายุใช้บริการที่ค่อนข้างยาก และเกิดความสับสนจากการใช้บริการ

จากการวิเคราะห์ของการศึกษาความต้องการในการพัฒนาระบบขนส่งสาธารณะของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครขอนแก่น พบว่า จากปัญหาที่พบในผู้สูงอายุเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาระบบขนส่งสาธารณะ เพื่อให้เกิดความสะดวกต่อการเดินทางและสามารถช่วยแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้สูงอายุได้ จึงต้องมีการพัฒนาด้านเส้นทางการให้บริการรถขนส่งสาธารณะและจำนวนการให้บริการที่เพิ่มขึ้น การให้บริการที่ตรงต่อเวลา การเพิ่มสวัสดิการลดค่าใช้จ่ายในการเดินทางสำหรับผู้สูงอายุ การพัฒนารถขนส่งสาธารณะให้เป็นรถปรับอากาศ และสัญลักษณ์ของรถขนส่งสาธารณะให้เห็นชัดเจนมากยิ่งขึ้น จากความต้องการในการพัฒนาระบบขนส่งสาธารณะแสดงให้เห็นว่า ควรมีการเพิ่มสวัสดิการที่อำนวยความสะดวกต่อการเดินทางหรือใช้บริการรถขนส่งสาธารณะแก่ผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถใช้บริการรถขนส่งสาธารณะได้อย่างสะดวกและปลอดภัย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 เทศบาลนครขอนแก่นควรปรับปรุงสวัสดิการผู้สูงอายุในเรื่องของระบบรถขนส่งสาธารณะ เนื่องจากเทศบาลนครขอนแก่นเป็นศูนย์กลางรองรับผู้ใช้บริการรถขนส่งสาธารณะโดยเฉพาะผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้เข้าถึงสวัสดิการและมีสวัสดิการรองรับ เช่น สวัสดิการส่วนลดในการใช้รถสาธารณะ

1.2 เสนอให้เอกชนออกแบบ และปรับปรุงป้ายเส้นทางการเดินรถตามจุดรับรถ เพื่อให้ชัดเจนและสะดวกต่อผู้สูงอายุ

1.3 เทศบาลนครขอนแก่นควรพัฒนาระบบขนส่งสาธารณะให้เพียงพอต่อความต้องการได้อย่างทั่วถึง โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่ใช้บริการรถสาธารณะในเขตเทศบาลนครขอนแก่น

2. ข้อเสนอแนะด้านการวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาในครั้งนี้พบว่าปัญหาที่พบ คือ การไม่สามารถจัดเส้นทางเดินรถได้ครอบคลุม และการจัดตารางเวลาเดินรถไม่ชัดเจน จึงเสนอให้ศึกษาถึงสาเหตุในการที่ไม่สามารถจัดการเส้นทางเดินรถและตารางเดินรถได้อย่างชัดเจน มีสาเหตุมาจากจุดใด พร้อมทั้งแนวทางการพัฒนาปัญหาดังกล่าว

เอกสารอ้างอิง

- กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2566). สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2565. กรุงเทพฯ: บริษัท อมรินทร์ คอร์เปอเรชั่นส์ จำกัด (มหาชน)
- กวิน วันวิเวก และ ธนพรรณ ธาณี. (2551). แนวทางการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น. *วารสารวิจัย มข. (บศ.)*, 8(4), 128-143.
- พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 38
- มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย. (2560). *รายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุไทย ปี 2560*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย.
- รชยา พรหมวงศ์ และ ปัทมพร วงศ์วิริยะ. (2563). ความท้าทายของการศึกษาพฤติกรรมการเดินทางผู้สูงอายุในเมืองขอนแก่น. ใน *เอกสารประกอบการประชุมวิชาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ศิลปศาสตร์วิชาการ ครั้งที่ 1 มหาวิทยาลัยแม่โจ้* (น. 435-449). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 27
- วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น. (2562). *ขอนแก่นโมเดล*. ขอนแก่น: คลังน่านวิทยา.
- วิโรจน์ เจริญลักษณ์ และ เกศปกรณ์ แสงเงิน. (2561). แนวทางการพัฒนาบริการขนส่งสำหรับผู้สูงอายุในเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 11(1), 3032-3047.

สุดารัตน์ สุดสมบูรณ์. (2557). สวัสดิการผู้สูงอายุในประเทศไทย. *วารสารเทคโนโลยีภาคใต้*, 7(1), 73-82.